

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2018 roku (znak: ENP/15/053127361) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 lutego 2018 roku, ustalił wysokość emerytury E. A. i podjął jej wypłatę od 1 lutego 2018 roku tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

/decyzja z dnia 23 lutego 2018 roku k. 38 plik II akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła w dniu 13 marca 2018 roku wnioskodawczyni E. A. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji, ponowne jej przeliczenie poprzez zaliczenie do emerytury lat pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 listopada 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku.

/odwołanie z dnia 13 marca 2018 roku k. 3 /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do stażu pracy nie uwzględniono okresu od 2 maja 1988 roku do 31 lipca 1991 roku bowiem brak jest informacji, że w tym okresie wnioskodawczyni osiągała wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia. Zakład nie uznał również okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 listopada 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku na podstawie zeznań świadków, bowiem do ustalenia kapitału początkowego nie uwzględnia się okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

/odpowiedź na odwołanie z dnia 20 marca 2018 roku k. 4/

Na rozprawie w dniu 18 września 2018 roku wnioskodawczyni sprecyzowała swoje żądania i wniosła o doliczenie do emerytury okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia oraz okresu pracy chałupniczej w Spółdzielni Pracy (...) w P., pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/stanowisko stron e- protokół z dnia 18 września 2018 roku 00:00:39 - 00:03:42 płyta CD k. 14/

Na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2019 roku wnioskodawczyni po raz kolejny sprecyzowała swoje żądania i wniosła o doliczenie do emerytury okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia oraz okresu pracy chałupniczej w Spółdzielni Pracy (...) w P. w latach 1990-1991. Oświadczyła, że o inne rzeczy już nie wnosi. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/stanowisko stron e- protokół z dnia 16 kwietnia 2019 roku 00:00:44 - 00:05:30 płyta CD k. 50, k 49/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

E. A. urodziła się (...).

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 2 maja 1988 roku do 31 lipca 1991 roku wnioskodawczyni pracowała w (...) Spółdzielni Pracy (...) w P. jako szwaczka chałupnicza.

/świadectwo pracy k. 7 plik II akt ZUS/

Od 1 stycznia 1991 roku do 31 marca 1991 roku oraz od 1 czerwca 1991 roku do 31 lipca 1991 roku skarżąca osiągała wynagrodzenia powyżej 50 % minimalnego wynagrodzenia. W miesiącach kwietniu i maju 1991 roku wynagrodzenia na tym poziomie nie osiągnęła.

/dokumentacja płacowa za rok 1991 k. 17/

W dniu 20 lutego 2018 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o wypłatę zwieszanej emerytury.

/wniosek o emeryturę z dnia 20 lutego 2018 roku k. 36 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 23 lutego 2018 roku ((...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 lutego 2018 roku E. A. ustalił wysokość emerytury i podjął jej wypłatę od 1 lutego 2018 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie

z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 21016,06 zł

kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 230505,86 zł

średnie dalsze trwanie życia wynosi 261,70 m-cy

wyliczona kwota emerytury wynosi 961,11 zł

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami w art. 26 ustawy emerytalnej:

$((...),09 + (...),86) / 261,70 = 961,11 \text{ zł}$

/decyzja z dnia 23 lutego 2018 roku k. 38 plik II akt ZUS/

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy skarżącej okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w P. w charakterze chałupnika, brak bowiem było informacji, że w tym okresie odwołująca osiągała wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50 % najniższego wynagrodzenia. Nie uznał również okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 listopada 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku, bowiem do ustalenia kapitału początkowego nie uwzględnia się okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

/bezsporne/

Hipotetyczna wysokość świadczenia skarżącej, przy uwzględnieniu do wyliczenia kapitału początkowego wynagrodzenia i okresu zatrudnienia od 1 stycznia 1991 roku do 31 marca 1991 roku oraz od 1 czerwca 1991 roku do 31 lipca 1991 roku (bez okresu od 1 kwietnia 1991 roku do 31 maja 1991 roku, ponieważ brak w tym okresie normy 50% minimalnego wynagrodzenia) w Spółdzielni Pracy (...) w P., wynosi:

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie

z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 21016,09 zł

kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 232184,14 zł

średnie dalsze trwanie życia wynosi 261,70 m-cy

wyliczona emerytura wynosi 967,52 zł

/hipotetyczne wyliczenie ZUS k. 23-26/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art.183.

Stosownie do treści przepisu art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383 z późn. zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 analizowanej ustawy, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w

II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Z kolei zgodnie z art. 116 ust. 5 cytowanej ustawy do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego

Na mocy § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 roku, nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia

podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Oznacza to, że to na osobie zainteresowanej ciąży obowiązek przedłożenia dokumentacji wymaganej przepisami art. 116 ust. 5 cytowanej ustawy i przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r., nr 237, poz. 1412).

Wskazana tu regulacja wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak m. in. SN w wyroku z 25.07.1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324 a także SA w Warszawie wyrok z dnia 4.03.1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7 SA w Rzeszowie z dnia 27.06.1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy SA w Białymstoku III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Należy podkreślić, iż Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 kpc, i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe. Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dokumentacji związanej z okresem pracy wnioskodawczynie, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jej żądania.

Wnioskodawczynie w toku postępowania ostatecznie sprecyzowała roszczenie i wniosła o zaliczenie do emerytury lat pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 listopada 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku oraz okresu pracy chałupniczej w Spółdzielni Pracy (...) w P. w latach 1990-1991 (od stycznia 1990 roku do 31 lipca 1991 roku).

Co do zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w P. w latach 1990-1991 Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, okresem składkowym jest m.in. okres wykonywania na obszarze Państwa Polskiego pracy nakładczej:

a) objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,

b) przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu,

jeżeli w tych okresach osoba wykonująca taką pracę uzyskiwała wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy obowiązującego najniższego wynagrodzenia, określonego na podstawie przepisów Kodeksu pracy.

Stosownie do treści § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy, płac i spraw socjalnych z dnia 17 kwietnia 1974 r. (Dz. U. z 1974 r., Nr 16, poz. 91, które weszło w życie z dniem 29 kwietnia 1974 roku i obowiązywało do dnia 31 grudnia 1975 roku) w sprawie określenia, które osoby wykonujące pracę nakładczą uważa się za pracowników w rozumieniu ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, za pracowników w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym opatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 6, z 1972 r. Nr 16, poz. 114 i Nr 53, poz. 341 oraz z 1973 r. Nr 38, poz. 225), zwanej dalej "ustawą", uważa się osoby wykonujące pracę nakładczą, jeżeli:

1)pracę tę wykonują na podstawie pisemnej umowy zawartej z jednostką gospodarki uspołecznionej,

2)osiągają z tytułu tej pracy zarobki wynoszące za 3 kolejne miesiące kalendarzowe w sumie co najmniej 1.800 zł, a gdy osoba wykonująca pracę nakładczą jest inwalidą III grupy - 1.500 zł, a I i (...) grupy - 900 zł.

2. W razie nieosiągnięcia przez osobę wykonującą pracę nakładczą zarobku określonego w ust. 1 pkt 2 wskutek przestoju w produkcji, który nie trwał dłużej niż 15 dni w danym miesiącu kalendarzowym, lub wskutek niezdolności do pracy z powodu choroby, kwoty określone w ust. 1 pkt 2 ulegają zmniejszeniu proporcjonalnie do skróconego okresu wykonywania pracy. Za przestój uważa się przerwę w produkcji, która objęła wszystkie osoby lub grupę osób, wykonujących pracę nakładczą dla danej jednostki gospodarki uspołecznionej.

Na mocy § 5 ust. 1 Rozporządzenia osoba, wykonująca pracę nakładczą, uważana jest za pracownika uprawnionego do świadczeń z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa oraz do zasiłków rodzinnych, jeżeli w okresie 3 kolejnych miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym wystąpiły okoliczności uzasadniające prawo do świadczeń:

- 1)osiągała zarobki uzasadniające uznanie jej za pracownika,
- 2)spełniała inne warunki, wymagane do przyznania tych świadczeń.

Zgodnie z ust. 2 w stosunku do osoby wykonującej pracę nakładczą, która nie przepracowała jeszcze 3 miesięcy, warunek określony w ust. 1 pkt 1 uważa się za spełniony, jeżeli pracę tę wykonywała na podstawie pisemnej umowy, zawartej z jednostką gospodarki uspołecznionej.

Stosownie do treści § 6 wskazanego Rozporządzenia, za okresy zatrudnienia w rozumieniu ustawy uważa się okresy, w których osoba wykonująca pracę nakładczą spełniała warunki wymagane do uznania jej za pracownika.

Powołane wyżej Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 1976 roku, Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą z dnia 31 grudnia 1975 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 ze zm.).

Zgodnie z § 27 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą z dnia 31 grudnia 1975 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 ze zm.), wykonawcę uważa się za pracownika w rozumieniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym, o ubezpieczeniu rodzinnym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jeżeli nie jest objęty tymi przepisami z innego tytułu.

W myśl § 33, okresy pracy nakładczej wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia uważa się za okresy zatrudnienia w rozumieniu przepisów, o których mowa w § 27, jeżeli wykonawca podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego na podstawie przepisów obowiązujących w czasie wykonywania tej pracy albo uzyskiwał wynagrodzenie, o którym mowa w § 32 ust. 2, choćby nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia.

§ 32 ust. 2 stanowi, że do okresu zatrudnienia w ramach stosunku pracy w zakresie uprawnień wynikających z tego stosunku wlicza się okres pracy nakładczej, w którym wykonawca uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia w tym okresie.

W niniejszej sprawie E. A. wniosła ostatecznie o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem do stażu pracy okresu zatrudnienia w charakterze chałupnika w Spółdzielni Pracy (...) w P. w latach 1990-1991 (od stycznia 1990 roku do 31 lipca 1991 roku) oraz przy uwzględnieniu wynagrodzenia otrzymywanego z tytułu świadczonej pracy nakładczej.

Przede wszystkim zauważyć należy, że organ rentowy uwzględnił wszystkie pozostałe udokumentowane polskie okresy ubezpieczenia oraz zarobki wnioskodawczyni, co pozostawało poza sporem. Oznacza to, że pozwany wyliczając kapitał początkowy, a następnie emeryturę miał na uwadze całość dokumentacji dotyczącej zatrudnienia i osiąganego wynagrodzenia przez ubezpieczoną we wskazanym okresie.

Bezspornym jest, iż wnioskodawczyni w powyższym okresie wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą we wskazanej Spółdzielni. Ze spornego okresu zachowała się jedynie dokumentacja płacowa wskazująca na wysokość zarobków odwołującej się w 1991 roku. Dopiero w toku postępowania przed Sądem Okręgowym została przedstawiona

przez Zakład (...) powołana dokumentacja płacowa ubezpieczonej za okres od 1 stycznia 1991 roku 31 lipca 1991 roku (k 17). Ze wskazanej dokumentacji wynika wprost, że odwołująca osiągnęła wymagane co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia w miesiącach od stycznia do marca oraz od czerwca do lipca 1991 roku, zaś nie osiągnęła tego progu w miesiącach kwietniu i maju 1991, kiedy to jej wynagrodzenie wynosiło:

- w kwietniu 1991 roku – 289 050 zł

- w maju 1991 roku – 276 300 zł

Jednocześnie w 1991 roku obowiązywały następujące stawki najniższego wynagrodzenia:

- 550 000 zł od 1 stycznia 1991 r.,

- 605 000 zł od 1 kwietnia 1991 r.,

- 632 000 zł od 1 lipca 1991 r.,

Tym samym w miesiącach od stycznia do marca oraz od czerwca do lipca 1991 roku wnioskodawczynie spełniła warunki Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą oraz art. 6 ust. 2 pkt 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ wynagrodzenie w w/w okresie wynosiło co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia. A zatem brak było podstaw do tego, by nie uwzględnić okresu pracy skarżącej w Spółdzielni Pracy (...) w P. od 1 stycznia do 31 marca oraz od 1 czerwca do 31 lipca 1991 roku, jako okresu składkowego. Brak jest również jakichkolwiek podstaw do nieuwzględnienia w ten sposób wyliczonego wynagrodzenia, do wyliczenia wysokości emerytury.

Mając na uwadze powyższe Sąd zobowiązał organ rentowy do hipotetycznego wyliczenia emerytury skarżącej przy uwzględnieniu przedstawionej dokumentacji płacowej. W wyniku niekwestionowanych wyliczeń ustalono, że przy uwzględnieniu wynagrodzeń za rok 1991 wysokość emerytury zostanie zwiększona do kwoty 967,52 zł.

W związku z powyższym Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Natomiast Sąd oddalił odwołanie wnioskodawczynie dotyczące zaliczenia do stażu pracy i wysokości emerytury wynagrodzeń jakie otrzymywała w miesiącach marzec i kwiecień 1991 roku, gdyż były one niższe od 50 % najniższego wynagrodzenia. Odwołanie podlegało także oddaleniu w zakresie, w jakim żądała ona uwzględnienia do stażu pracy pozostałego okresu pracy w Spółdzielni Pracy (...) w P.. Za ten okres nie zachowała się żadna dokumentacja płacowa, ani żadne angaże, a zatem nie sposób ustalić czy w tym okresie ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 50% najniższego wynagrodzenia w j.g.u.. A tylko taki okres pracy może zostać zaliczony do okresu składkowego w myśl powołanych przepisów.

Stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7

października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Wnioskodawczyni w toku procesu nie udowodniła konkretnych kwot uzyskiwanego w pozostałym okresie zatrudnienia w Spółdzielni wynagrodzenia. Z uwagi na powyższe Sąd oddalił żądanie ubezpieczonej w tym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Odnosnie zaliczenia do stażu pracy okresu pracy skarżącej w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 listopada 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku Sąd Okręgowy zważył:

Jak wskazano powyżej, w myśl art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art.183. Z kolei odstawę obliczenia tej emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 2 ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Natomiast kwestię zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym reguluje art. 10, który nie został wskazany jako podstawa do wyliczenia wysokości kapitału początkowego. Z powyższych przepisów wynika zatem wprost, iż do ustalenia kapitału początkowego, który z kolei jest jedną ze składowych niezbędnych do wyliczenia wysokości emerytury, nie uwzględnia się okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że przepis art. 10 wymienia trzy okresy, które z zastrzeżeniem art. 56, można traktować jako okresy składkowe przy ustalaniu prawa do emerytury oraz do obliczania wysokości emerytury. Jako trzeci z nich ustawodawca wymienił w art. 10 ust. 3 przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Jednakże te okresy uwzględnia się jedynie wówczas, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. A zatem dotyczy de facto tzw. starej emerytury. Czyli art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dopuszcza jedynie wyjątkowo i w ograniczonym zakresie tj. w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganego do przyznania

emerytury okresu składkowego i nieskładkowego, możliwość traktowania okresów pracy w gospodarstwie rolnym "jak okresów składkowych" i powinien być stosowany w sposób restryktywny.

Podsumowując, należy zatem uznać, że wskazane w art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresy traktowane jak składkowe mogą być uwzględniane wyłącznie posiłkowo – w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresu, od którego zależy nabycie prawa do emerytury lub renty, ale nie w celu podwyższenia tych świadczeń.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie oddalił również w tym zakresie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć peł. ZUS z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji wraz z aktami rentowymi.